

ANALOGIA ÎN TEXTUL PUBLICISTIC DE OPINIE

CLAUDIA ENE

Universitatea din București

Obiectivele asumate de presa impun publicistii exigențe de informare, argumentare și interpretare, care generează anumite caracteristici stilistice ale limbajului jurnalistic, manifestate în primul rând la nivelul structurii textului. Pentru a surprinde aceste caracteristici, este util să fie avute în vedere tipurile de secvențe de text considerate importante (narațiune, descriere, dialog, argumentație), punând în evidență structura și funcționarea acestora în stilul publicistic.

O primă constatare ar fi aceea că narațiunea și descrierea sunt preferate în tipurile de text orientate de intenția informativă, iar dialogul și argumentarea au valențe speciale în textele dominate de intenția interpretativă. În articolele construite după tiparul tirii sau al reportajului, evenimentele sunt relatate în structuri narative specifice stilului publicistic, cu dimensiuni reduse și cu o organizare specială a elementelor narațiunii, descrierea însoțite de regulă de relatarea sau – în funcție de conținutul tirii – poate chiar să o substituie, iar dialogul se subordonează uneori narațiunii, înlocuind porțiuni ale relatării prin reprezentarea faptelor. În cazul textului de opinie, predomină secvențele argumentative și explicative, dar pot fi remarcate și ample secvențe de dialog fictiv (în care autorul polemizează cu un adversar, raportându-se în egală măsură la opiniile cititorului), precum și narațiuni, deseori cu rol de exemplificare, sau descrieri care servesc reprezentării adversarului, mai ales sub forma portretului colectiv.

Structurile argumentative apar sub forma unor raționamente non-formale, în general ample, și deseori sub forma analogiei, fiind de regulă subordonate necesităților specifice limbajului publicistic de a anticipa și a orienta evenimentele sociale și politice sau de a le interpreta și a le explica; prin raționamente se încearcă în general deducerea evoluției evenimentelor viitoare pe baza celor prezente, se propun acțiuni orientate într-o anumită direcție sau se descriu și se explică realități sociale ori politice. Îndeosebi relevante pentru profilul limbajului publicistic sunt structurile bazate pe analogie, dat fiind că acestea pun în evidență anumite preferințe stilistice și retorice ale acestui tip de limbaj. În analiza de față am avut în vedere texte jurnalistice de opinie din secolul al XIX-lea, publicate în presa vremii de George Bari, Mihai Eminescu și I. L. Caragiale.

În linii mari, analogia este utilizată fie cu rol ilustrativ în sprijinul unei idei, fie cu rol explicativ sau euristic în cazul unei analize, iar valoarea argumentativă specială a acestei construcții este determinată de faptul că, presupunând în forma sa tipică o altă turare a patru termeni și a relațiilor dintre ele, *A este pentru B ceea ce C este pentru D*, aceasta permite o

comparare extinsă, sistematică a două domenii apropiate în text și transferul de proprietăți dintr-o zonă într-alta a structurii¹.

În principiu, acest tip de argumentare prin asemănare permite stabilirea unei echivalențe între fapte și în alegerea fenomenului mai puțin transparent, prin cel alt fenomen, considerat indiscutabil și acceptat de cititor, iar preferința pentru această structură se justifică tocmai prin virtuțile ei explicative, concretizatoare, funcția principală a analogiei fiind aceea de a-l face pe cititor să înțeleagă un anumit lucru și, prin aceasta, să-l accepte:

„**Ma inele** mânate de-o putere elementară, ba chiar acele puse în mișcare de puterea omenească numai, posedă o **parte** foarte esențială fără de care mai înăuntru ar lucra lipsit de orice regulă, ar deveni incalculabil în privirea repezunii cu care se mișcă, și-ar toci toate părțile și peste puțin s-ar face netrebuincioasă. De această parte nu pare esențială la prima vedere, deși ea nici nu produce putere, nici îndeplinește o muncă, totuși fără de dânsa mai înăuntru ar fi de o regretabilă imperfecțiune și de puțin folos. Această parte a mecanismului se numește **regulator**. Ceasornicele ar merge fără de socoteală și rost de n-ar avea pendula, mai înăuntru cu vapor ar pleznii sau ar sta pe loc fără regulatorul centrifugal.

Și cu toate acestea am zis mai sus că la prima vedere această parte a mecanismului întreg pare neînsemnat, neesențial.

Tot așa privește Camera actuală facerea **bugetului**. Cestiuni cari par cu mult mai mari, precum reorganizarea judecătoriașilor de pace, reorganizarea Ministeriului de externe, balonul captiv și așa o preocupare atât de mult încât uită că **mecanismul statului** nu poate merge fără **regulatorul lui**, fără **buget**.” (Eminescu, p. 184)

Analogia instaurează o asemănare între două raporturi (relația A–B [buget – stat], corespunzătoare temei, și relația C–D [regulator – mașină], corespunzătoare forei), după formula **A este față de B ceea ce (așa cum) C este față de D: bugetul este pentru stat ceea ce regulatorul este pentru mașină**, iar elementele acestei structuri sunt în egală măsură termenii care o constituie și raporturile stabilite între acestea. Textul îmbină astfel două discursuri, cel al temei și cel al forei, conceptual paralele, dar în fapt intersectate sau, în orice caz, privite împreună, cu scopul de a prezenta tema prin intermediul forei, având fie o funcție ilustrativă propriu-zisă, fie una de argument. În analogia care exemplifică, cele două discursuri sunt independente, în sensul că fiecare dintre acestea poate exista separat, fără ca vreunul să piardă ceva din substanța lui, iar în analogia cu funcție de argument, discursul temei se îmbogățește și împrumutând anumite elemente din cel al forei, coerența lui devenind dependentă de existența discursului forei².

Analogia este importantă și ca structură textuală, dat fiind că aceasta poate constitui dominantă retorică a secvenței de text, subsumându-i toate celelalte figuri realizate la niveluri inferioare, al frazei, propoziției sau cuvântului. Figurile asociate analogiei, subordonate sau derivate din aceasta sunt, în principiu, metafore, comparații, metonimii, paralelisme sintactice, antiteze sau reformulări. Figurile semantice, de exemplu, sunt direct condiționate de termenii vehiculați de analogie și, antrenând doi termeni ai acesteia, unul al temei și unul al forei, devin posibile tocmai în acest context:

„Introducând legile cele mai perfecte și mai frumoase într-o țară cu care nu se potrivesc, duci societatea de răpă, oricât de curată și-ar fi cugetul și de bună inimă. Și de ce asta? Pentru că – întorcându-ne la ceara noastră bătă – **orice nu-i icoană, ci viu**, e organic și trebuie să te

¹ Pentru definiția analogiei, v. Dorolle (1949); Perelman, Olbrechts-Tyteca (1958: 498–533); Coster (1978); Grize (1990: 96–104); Grize (1996: 110–112); Charconnet (2003: 1123).

² Pentru o analiză detaliată a analogiei în discurs, v. Charconnet (2003).

por i cu el ca i cu orice alt organism. Iar orice e organic se na te, cre te **se poate îmboln vi, se îns n to eaz , moare** chiar. i, precum sunt deosebite soiuri de constitu ii, tot a a lecuirea se face într-altfel, i, pe când Stan se îns n to eaz de o buruian , Bran se îmboln ve te de dânsa i mai r u.

[fora] Cum numim îns pe **aceia cari zic** c-au descoperit **o singur doftorie** pentru **toate boalele** din lume, **un leac f r gre** , care, de e ti nebun, te face cu minte, de-ai asurzit, te face s-auzi, în sfâr it, orice-ai avea, pecingine, chelie, ciupituri de v rsat, deger tur , perdea la ochi, durere de m sele, tot c-o alifie te unge i tot c-un praf te îndoap ?

Pe un asemenea doftor l-am numi **arlatan**.

[tema] Ce s zicem acum de **doftorii poporului românesc**, care la **toate neajunsurile** noastre tot **c-un praf ne îndoap** , care cine tie de ce o fi bun?

[a] Da'-i oseaua rea, încât i se frânge caru-n drum? [b] Libertate, egalitate i fraternitate i toate vor merge bine. [a] Dar se îmul esc datoriile publice? [b] Libertate, egalitate i fraternitate d oamenii, i s-or pl ti. [a] Da'-i coala rea, da' nu tiu profesorii carte, da' ranul s r ce te, dar breslele dau înapoi, dar nu se face grâu, da' i boal de vite?... [b] Libertate, egalitate i fraternitate, i toate or merge bine ca prin minune.

Am ar tat, într-un rând, c **aceste prafuri i alifii** ale liberalilor le-am luat de ni-i acru sufletul de ele i tot r u.

Or fi bune ele **buruienele acestea** pentru ceva, dar se vede c nu pentru ceea ce ne lipse te tocmai nou .

S vedem acum cum au ajuns liberalii la **re eta** lor, bun pentru toate **boalele** i pentru nici una." (Eminescu, p. 23)

În acest caz, metafora **doftorii poporului românesc** îmbin un termen al temei (*popor*) i unul al forei (*doftor*), constituind nucleul pe care se grefeaz alte substantive cu sensuri metaforice: *prafuri, alifii, buruieni, re et, boale*. Primele patru reprezint seria metaforizan ilor pentru enun urile notate în text cu [b], iar ultimul echivaleaz metaforic enun urile notate în text cu [a], care detaliaz substantivul *neajunsuri*. De fapt, întreaga secven este structurat de analogie, elementele acesteia polarizând configura ia sintactic i semantic a textului.

Analogia se poate reduce la o simpl judecat prin asem nare¹ (f r exploatarea forei), având în acest caz o func ie preponderent ilustrativ , a a cum se vede din exemplul urm tor, care apare ca o structur cu dublu comparant, dat fiind c în text exist o singur tem i dou fore:

[fora] „Precum nu se poate vorbi de [fora 1] **monetei ti f r Dumnezeu**, de [fora 2] **coli f r dasc li i f r elevi** [tema] tot a a nu poate fi vorba de **boieri f r institua militar aristocratic a boeriei**. Cu ra iunea ei de-a fi a trebuit s dispar i institua i cu totul al ii sunt termenii opu i ast zi". (Eminescu, p. 54)

Analogia propriu-zis detaliaz , îns , elementele celor dou sfere semantice ale textului, privity împreun , sau dezvolt în text doar discursul temei, ori doar pe cel al forei.

În situa ia în care esen a discursului se desf oar în for , aceasta are totu i o structur puternic influen at de discursul temei:

[fora] „**Ma inele** mânate de-o putere elementar , ba chiar acele puse în mi care de puterea omeneasc numai, posed o **parte** foarte esen ial f r de care ma ina ar lucra lipsit de orice regul , ar deveni incalculabil în privirea repejunii cu care se mi c , i-ar toci toate p r ile i peste pu in s-ar face netrebuincioas . De i această parte nu pare esen ial la prima vedere,

¹ Pentru tipologia analogiilor, v. Charconnet (2003: 87–101).

de i ea nici produce putere, nici îndepline te o munc , totu i f r de dânsa ma ina ar fi de o regretabil imperfec iune i de pu in folos. Aceast parte a mecanismului se nume te **regulator**. Ceasornicele ar merge f r de socoteal i rost de n-ar avea pendula, ma ina cu vapor ar plezni sau ar sta pe loc f r regulatorul centrifugal.

i cu toate acestea am zis mai sus c la prima vedere acea parte a mecanismului întreg pare neînsemnat , neesen ial .

[tema] Tot a a prive te Camera actual facerea **bugetului**. Cestiuni cari par cu mult mai mari, precum reorganizarea judec toriilor de pace, reorganizarea Ministeriului de externe, balonul captiv .a. o preocup atât de mult încât uit c **mecanismul statului** nu poate merge f r **regulatorul lui**, f r **buget**.” (Eminescu, p. 184)

În acest caz, for a are o configura ie mai ampl decât tema, dar este organizat în func ie de aceasta; sunt selectate doar acele elemente relevante pentru constituirea temei, eviden iind i explicitând termenul în baza c ruia se face apropierea: „*De i aceast parte nu pare esen ial la prima vedere, de i ea nici produce putere, nici îndepline te o munc , totu i f r de dânsa ma ina ar fi de o regretabil imperfec iune i de pu in folos. Aceast parte a mecanismului se nume te regulator. Ceasornicele ar merge f r de socoteal i rost de n-ar avea pendula, ma ina cu vapor ar plezni sau ar sta pe loc f r regulatorul centrifugal*”. Func ia acestei analogii este în general ilustrativ sau explicativ , punând în eviden mai ales asem n rile.

Analogia construit în jurul desf ur rii temei are în centru discursul principal, dar face apel la for , care se desf oar în paralel, implicit sau explicit, furnizând i eventuale denumiri metaforice. Cu alte cuvinte, se vorbe te despre tem în termenii forei, marcându-se din când în când i rela ia dintre cele dou discursuri al turate în text (*întocmai ca*, de exemplu):

„Înv atul nostru Hasdeu are o poem dramatic : *R zvan-Vod* ; e vorba de **acel igan de tept, R zvan, care se urc pân la scaunul Domniei, încurajat i împins înainte** – sus ine autorul – **de un înger p zitor** întrupat în **frumoasa Vidra, de înalt spi boiereasc** .

Nici vorb c în soarta lui **Gun** a fost i este amestecat o **Muz misterioas** . [diferen e] Indiferent dac muza e, sau nu, de înalt spi , i f r s facem vro asem nare cu R zvan, în ceea ce prive te neamul, este totu i în necontenita **urcare** a lui Gun **amestecul unei mâini nev zute**, i, în necurmata lui aspirare **d-a se urca** tot mai sus, e **un bold** care nu-l las în pace s stea locului, ci-l **împunge** f r încetare.

Se vorbe te c **îngerul acesta p zitor**, sub deosebite forme omene ti, **un fel de Muz inspir toare** cu pref cute glasuri, a stat totdauna la capul lui Gun , regulându-i soarta zi cu zi. „Gun , am s fac din tine un om mare!” i-a optit fermec toarea, chiar din ziua când Gun putea pricepe ale lumii, i fermec toarea s-a inut de vorb , **întocmai ca Vidra lui R zvan**. **Muza** aceasta ciudat i-a pus toat dragostea pe Gun -a urm rit c-o pricepere i cu un succes ce nu se mai v d pe p mânt, **planul d-a ridica pe Gun d-asupra tuturor în ara lui**. A a v zur m cu to ii pe Gun avocat renumit, intrat în lumea mare, mai în urm bogat, ca foarte pu ini al ii, – renumit într-o vreme când mai nimeni nu era vestit – bogat prin munc , dar i ajutat de multe noroace. **Muza** lui nev zut se inuse de vorb , împlinise de minune o parte din plan; Gun poate c nu mai dorea nimic; r mânea îns **ambi ia Muzei**, s - i lustruiasc pe **R zvan al s u**, s -i dea ceva mai bun decât aurul din lad : pusese gând s -l fac om politic, ba înc ef de partid!

„**Înc un pas!**” **striga Vidra** intuziasmat , c tre **R zvan iganul**, uimit i nedomirit de marele s u noroc.

„**Înc un pas!**” era Domnia, nici mai mult nici mai pu in. „**Gun , a sosit vremea!**” **opte te Muza** i, f r s -l mai întrebe, s-a az pe munc . i sunt ani la mijloc de când munce te f r ov ire, când sub forma unei vedenii scumpe, îngrijindu-l s nu-i lipseasc

cravata albă și basmaua de mătase la gât, când sub formele mai puțin mântețite ale lui Pache și Economu care-i arată ce se zice și ce se face la orice ocaziune.

Dar, *după cum R zvan s-a înecat tocmai la mal*, – ca orice igan, – *după cum pe irea pe treapta tronului i-a dus pe dată, și peirea, tot astfel Gun*, ca orice ajuns prin mijloace nepricepute de bieții muritori, e gata să *dispară cu desigur ire* pentru că-a început să fie om politic. „*Încă un pas!*” al *Vidrei acestui nou R zvan* a fost *îndemnul spre politic*. și ce *atâta nas pe R zvan*, – *i-or fi zis boierii după vreme!* – iar *Vidra a plețit cu chinuri amare sume ia și ambiunea sa*. și tot ce s-amestecă *Gun în politic*, au zis *desigur frunța îi de azi*, și *Vidra cea nouă*, sub chipul lui Pache, va plețiti cu chinuri grozave *ambi ia ei oarbă*.

Ce-i trebuia, în adevăr, lui *Gun politic*? (...)

De ce nu s-a mulțumit el cu toate astea, de ce nu s-a legănat numai cu preziceri și a voit să le prefacă în realitate? De ce? Pentru că trebuia să sfârșească la mal *întocmai ca... R zvan*. și în adevăr *Gun a sfârșit-o* mai rău: înainte de-a ajunge la *mal e înecat* gata. *Atât numai [diferența] cu Vidra lui*, mai practic decât a lui *R zvan*, l-afundă în ea împreună cu ceilalți în valurile ce vor înghiți curând pe acest nesocotit”. (Caragiale, p. 171–172)

În acest caz, întregul articol este construit ca o analogie în care tema și forța se întrep-trund pe tot parcursul textului. Discursul principal are în centru un personaj al vremii, a cărui evoluție politică este prezentată și evaluată prin analogie cu cea a eroului principal din piesa lui Hasdeu, *R zvan și Vidra*, dar textul nu expune separat discursul temei și pe cel al forei (considerat că fiind oricum cunoscut), ci folosește elemente din zona forei pentru a construi sau pentru a explicita discursul temei. Cele două planuri sunt fie aezate în paralel, marcând asemănările și uneori deosebirile:

(1) „Învățul nostru Hasdeu are o poemă dramatică: *R zvan-Vod*; e vorba de *acel igan de tept, R zvan, care se urcă până la scaunul Domniei, încurajat și împins înainte* – susine autorul – *de un înger p zitor* întrupat în *frumoasa Vidra, de înalt spi boierească*.

Nici vorbă în soarta lui *Gun* a fost și este amestecat o *Muz misterioasă*. *[diferența] Indiferent dacă muza e, sau nu, de înalt spi, și fără să facem vreodată asemănare cu R zvan, în ceea ce privește neamul, este totuși în neconținută urcare a lui Gun amestecul unei mâini nevăzute, și, în necurmata lui aspirație de-a se urca tot mai sus, e un bold care nu-l lasă în pace stătea locului, ci-l împunge fără încetare”.*

(2) «„*Încă un pas!*” striga *Vidra* entuziasmat, către *R zvan iganul*, uimit și nedormit de marea sa noroc.

„*Încă un pas!*” era Domnia, nici mai mult nici mai puțin. „*Gun, a sosit vremea!*” optește *Muza* și, fără să-l mai întrebe, s-a așezat pe muncă. și sunt ani la mijloc de când muncește fără oviere, când sub forma unei vedenii scumpe, îngrijindu-l și nu-i lipsească cravata albă și basmaua de mătase la gât, când sub formele mai puțin mântețite ale lui Pache și Economu care-i arată ce se zice și ce se face la orice ocaziune».

(3) „și ce atâta nas pe *R zvan*, – *i-or fi zis boierii după vreme!* – iar *Vidra a plețit cu chinuri amare sume ia și ambiunea sa*. și tot ce s-amestecă *Gun în politic*, au zis *desigur frunța îi de azi*, și *Vidra cea nouă*, sub chipul lui Pache, va plețiti cu chinuri *grozave ambi ia ei oarbă*”.

sunt subtil întrep-trunse prin intermediul metaforelor și comparațiilor:

(1) „Se vorbește că *îngerul acesta p zitor*, sub deosebite forme omenești, *[comparație] un fel de Muz inspiratoare* cu prefecute glasuri, a stat totdeauna la capul lui *Gun*, regulându-i soarta zi cu zi. „*Gun*, am să fac din tine un om mare!” i-a optit fermec toarea, chiar din ziua când *Gun* putea pricepe ale lumii, și fermec toarea s-a învârtit de vorbă, *[comparație] întocmai ca Vidra lui R zvan*. *Muza* aceasta ciudată i-a pus toată dragostea pe *Gun* – a urmărit că-o

pricepere și cu un succes ce nu se mai vede pe mânt, **planul d-a ridica pe Gun d-asupra tuturor în ara lui**. A avut marea renume pe Gun avocat renumit, intrat în lumea mare, mai în urmă bogat, ca foarte puțini alții, - renumit într-o vreme când mai nimeni nu era vestit – bogat prin muncă, dar și ajutat de multe noroace. **Muza** lui nevestit se învârtise de vorbă, împlinise de minune o parte din plan; Gun poate că nu mai dorea nimic; rămânea însă **ambii Muzei**, și i lustruiau pe **[metafor] R zvan al s u**, și-i dea ceva mai bun decât aurul din ladă: puseseră gând și-l făcuseră om politic, ba încheieră de partid!”

(2) „Dar, **[comparație] dup cum R zvan s-a înecat tocmai la mal**, – ca orice țigan, – **dup cum pirea pe treapta tronului i-a dus pe dată, și peirea, tot astfel Gun**, ca orice ajuns prin mijloace nepricepute de bătăii muritori, e gata să **dispară cu desvârșire** pentru că a început să fie om politic. **[metafor] „Înc un pas!” al Vidrei acestui nou R zvan a fost îndemnul spre politic**. Și ce atâta nas pe R zvan, – și-or fi zis boierii după vreme! – iar **Vidra a plătut cu chinuri amare sume și ambii iunea sa**. Și tot ce s-amestecă **Gun în politic**, au zis desigur fruntașii de azi, și **[metafor] Vidra cea nouă**, sub chipul lui Pache, **va plăti cu chinuri grozave ambii ei oarbă**”.

Funcția acestei analogii este în general euristică și denominativă, prin intermediul ei descoperindu-se elemente ale temei (și denumiri pentru acestea) care ar fi mai puțin evidente față de apropierea celor două planuri.

Configurațiile în care sunt dezvoltate atât tema, cât și forța pot apărea fie sub forma analogiei prin asimilare, fie sub cea a analogiei unificatoare. În primul caz, noțiunile propuse ca analogie sunt văzute ca fiind identice, deseori cu scopuri argumentative și cu intenția de a atribui temei proprietăți care nu apar în decît forței. De aceea, funcția acestei structuri este în general polemică:

[fora] „**Astronomia corpurilor cerești** n-ar fi o **tiință** atât de sigură dacă fundamentul ei n-ar fi descoperirea unei **legi neștiute: a gravitației**. Având însă **cheia întregii ordini cerești, cuvântul scurt** care explică toată minunea, observăc întreaga complicațiune nu e decât aparent, iar în fond lucrurile se mișcă după o orânduială fatală.

[tema] Dacă cineva ar încerca să nădăjduieze **tiința** a unei **astronomii a stelelor politice** ar trebui să găsească **asemenea cuvântul tainic**. Căci într-adevăr există ceva tănuț care **deosebește stelele cizmei în Dealul Mitropoliei**, care **le ține la un loc**, pe când cuvintele de ordine superioară constituțional ar fi trebuit să o facă să se risipească de mult, ca scânteile de zăgărcând faurul bate cu ciocanul în nicoval.” (Eminescu, p. 150–151)

În acest exemplu, analogia detaliază atât discursul temei, cât și pe cel al forței, construite astfel încât, în ciuda distanței dintre cele două sfere semantice, a astronomiei și a scenei politice, să se inducă ideea echivalenței celor două planuri ale textului.

În cazul analogiei unificatoare, tema și forța sunt prezentate ca fiind guvernate de principii mai generale, căror ele sunt amândouă subsumate. În această situație, funcția structurii este de regulă euristică, restructurantă.

„De câte ori un cretin s-apucă la noi să scrie **un rând** ca să lumineze neamul – presa este lumina, după cum zic d-nia lor – de atâtea ori pune mâna-n raft și scoate la iveală o carte nemăsurată sau una franțuzească și răsfoiește până ce găsește ce-i trebuie. **[fora]** **Precum ni s-aduc toate d-a gata din străine** și n-avem alt chin decât **șablonurile în mânecăle paltonului venit de la Viena și piciorul în cizma pariziană**, și n-are nevoie să se departe de la elemente economice se compun lucrurile, **[tema]** **tot astfel** facem și cu **cunoștințele**; le luăm frumoșii din **crișterii**, le **aternem pe hârtie în limbă scrisă** și facem **ca negustorul** care nu-și dă nici el seama de unde-i vine **marfa**, numai să se treacă. Chiar învârtă și noi, când vor să polemizeze, polemizează cu citate. Cutare **minune a străinilor**, d. X sau

Y, a vorbit cutare lucru, deci trebuie să fie neapărat adevărat și să se potrivească, pentru că au ieșit dintr-o minunată mîncare de creier”. (Eminescu, p. 27–28)

În acest exemplu, analogia detaliază atât discursul temei, cât și pe cel al forei, construite astfel încât cele două planuri ale textului să poată fi interpretate ca situații particulare (*imitația vestimentară* și cea *discursivă*) ale unui principiu mai general, care le guvernează (*imitarea a ceea ce este străin, prin urmare, considerat mai bun*).

În textele de opinie din secolul al XIX-lea, analogia are deseori un caracter accentuat retoric, evident atât la nivelul formei, cât și la cel al sferelor semantice. Configurațiile sunt de obicei ample, cu foră antepusă și cu distanțament semantic notabil între cele două planuri ale textului. Foră conferă adesea discursului și un caracter savant sau livresc, fiind preluat în general din sfera tehnicii, a astronomiei, a istoriei sau a literaturii etc.

Este de notat și faptul că, spre deosebire de limbajul științific sau de cel filozofic, unde analogiile sunt, în principiu, recurente, acestea funcționând ca un model euristic sau explicativ preluat și de alți autori, în limbajul publicistic asemănările instaurate de analogie nu sunt de regulă stereotipe, nu se repetă, util pentru elocvența argumentării fiind mai ales noutatea apropierii dintre temă și foră.

SURSE

Caragiale, I.L. Caragiale, *Restituiri. Articole, „Bucureștiani”, „diverse”, „mofturi”, note, însemnări, texte literare și traduceri din ziarele: Aleg torul liber; Unirea democrat; Voina națională; Constituționalul; Era nouă; Gazeta poporului* – identificate, transcrise și comentate de Marin Bucur, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1986.

Eminescu, M. Eminescu, *Opere, X, Publicistică, 1 noiembrie 1877 – 15 februarie 1880, „Timpul”, cu 16 reproduceri după publicații și manuscrise*, București, Editura Academiei, 1989.

BIBLIOGRAFIE

Charconnet, Jean, 2003, *Analogie et logique naturelle. Une étude des traces linguistiques du raisonnement analogique à travers différents discours*, Peter Lang, Berne.

Coster, Michel de, 1978, *L’analogie en sciences humaines*, Paris, PUF.

Dorolle, Maurice, 1949, *Le raisonnement par analogie*, Paris, PUF.

Grize, Jean-Blaise, 1990, *Logique et langage*, Paris, Ophrys.

Grize, Jean-Blaise, 1996, *Logique naturelle et communications*, Paris, PUF.

Perelman, Cha m, L. Olbrechts-Tyteca, 1958, *La Nouvelle Rhétorique. Traité de l’argumentation*, Paris, PUF.

Analogy in the (Journalistic) Opinion Text

Concentrating on a text linguistics perspective, this paper means to illustrate the different forms of the analogy in the opinion text. It rests on an analysis of the articles published in the 19th century journals by George Bari, Mihai Eminescu and I.L. Caragiale.